

Ett nischepartis påverkan på mainstreampartier i den svenska miljöpolitiken

- En jämförande studie av Socialdemokraterna, Moderaterna och Miljöpartiets miljöpolitik

Josefin Eriksen

Kristina Plasgård

Abstract

Uppsatsen har som ambition att undersöka ifall bildandet av Miljöpartiet och deras intåg i Sveriges riksdag har orsakat förändringar i Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik. Uppsatsen fokusera på hur Socialdemokraterna och Moderaterna har valt att hantera miljöpartiet utifrån tre strategier utvecklade av forskaren Bonnie Meguid. Vi har analyserat valmanifest från 1985, 1988 och 1991 från samtliga partier för att studera vilken av dessa strategier Socialdemokraterna och Moderaterna har valt. För att undersöka ifall det är Miljöpartiet som har påverkat Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik jämför vi med hur den folkliga opinionens stöd för miljöskydd sett ut under samma tidsperiod. Analysmetoden är en kvalitativ innehållsanalys med fokus på att undersöka både det manifesta och det latent budskapen som berör miljöpolitik i partiernas valmanifest. Denna studie har resulterat i att det inte med full säkerhet går att bevisa att Miljöpartiet har påverkat Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik. Dock går det inte heller att endast baserat på folklig opinion fastställa Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik.

Nyckelord: mainstreampartier, nischepartier, Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Meguid.

Antal ord: 9204

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	4
1.1 Inledning.....	4
1.2 Tidigare forskning.....	4
1.3 Syfte och frågeställning.....	6
1.4 Bakgrund.....	7
1.5 Hypotes.....	7
2. Teori.....	8
2.1 Meguids teori “Position, Saliency and Ownership theory”.....	8
2.2 Teoretiska begrepp.....	8
2.2.1 Nischepartier.....	8
2.2.2 Mainstreampartier.....	9
2.2.3 Den ackommoderande strategin.....	9
2.2.4 Den fientliga strategin.....	10
2.2.5 Den avvisande strategin.....	10
2.3 Höger- vänsterdimension.....	11
2.4 Den folkliga opinionen.....	13
3. Metod.....	15
3.1 Val av metod.....	15
3.2 Metoddiskussion.....	16
3.3 Urval.....	18
3.3.1 Tidsperiod.....	18
3.3.2 Material.....	19
3.4 Insamling av material.....	20
3.5 Tillvägagångssätt.....	20
3.6 Definitioner av teman och kategorier.....	21
3.7 Operationalisering av valmanifest.....	24
3.8 Operationalisering av manifesto.....	24

4. Resultat.....	26
4.1 Socialdemokraternas strategi mot Miljöpartiet.....	26
4.2. Moderaternas strategi mot Miljöpartiet.....	31
4.3 Manifesto project resultat.....	35
4.4 Den folkliga opinionens utveckling.....	36
5. Diskussion.....	37
5.1 Slutdiskussion.....	37
5.2 Möjligheter till generalisering.....	38
5.3 Vidare forskning.....	39
Referenslista.....	40

1 Introduktion

1.1 Inledning

Mellan åren 1970- och 1980-talet sveper det en grön våg över hela västvärlden. Gröna partier blir representerade i flera länders parlament. (Meguid, 2009, s. 2). Diverse naturkatastrofer får människor att engagera sig i miljörörelsen och miljöpolitiken i Sverige hamnar högst upp bland många väljarnas hjärtefrågor. (Harring, 2017, s. 507). Samtidigt har många av dessa gröna partier inte blivit stora partier, trots att miljöförstörelse har eskalerat (Meguid, 2009).

I denna uppsats kommer vi att analysera ifall bildandet av Miljöpartiet har påverkat Socialdemokraternas och Moderaternas miljöpolitik mellan åren 1985-1991. Detta kommer vi att göra med hjälp av Bonnie Meguids teori om hur mainstreampartier påverkas av nischepartiets politik. Vi kommer även att analysera ifall mainstreampartierna har ändrat sin miljöpolitik mellan de valår som vi undersöker.

För att pröva Meguids teori undersöker vi om den folkliga opinionen om miljöskydd har haft en påverkan på mainstreampartierna Socialdemokraterna och Moderaterna. Den folkliga opinionen utgör därför en alternativ förklaring till mainstreampartiernas miljöpolitik i vår uppsats.

För att ytterligare få en djupare förståelse kommer vi att diskutera ifall det finns en meningsskillnad i miljöfrågor beroende på vart ett parti befinner sig på den traditionella höger-vänsterdimensionen. Vi menar att Socialdemokraterna och Moderaterna är sprungna ur den klassiska höger-vänster dimensionen, och därför frågar vi oss ifall de kommer använda olika strategier mot Miljöpartiet.

1.2 Tidigare forskning

Tidigare forskning inom mainstreampartiernas strategier mot nischepartier har gjorts av framförallt Meguid. Inom just området miljöpolitik studerade hon hur de brittiska partierna Conservatives och Labour bemötte nischepartiet Green Party mellan 1970 till 1990-talet. Forskningen fokuserade framförallt på deras kamp om vem som hade "äganderätt" i miljöfrågor. Meguid visade att Green Party's framväxt och tillbakagång i väljarstöd berodde på strategierna de använde sig av. (Meguid, 2009, s. 119). Den oberoende variabeln inom Meguids forskning är det antal röster som ett nischepartiet får. Med hjälp av sina strategier

hos mainstreampartier har hon förklarat hur röstetalet har gått upp och ned för nischepartier. I vår forskning är den oberoende variabeln istället hur mainstreampartierna Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik blivit påverkad av nischepartiet Miljöpartiet genom att använda någon av Meguids strategier. Vi undersöker inte hur det påverkade Miljöpartiets röstetal. Vi kommer endast att fokusera på ifall dessa tre strategierna faktiskt går att lokalisera i valmanifesten och jämföra dessa med den folkliga opinionens stöd för miljöskydd. Detta gör vi för att undersöka ifall det är Miljöpartiet eller den folkliga opinionen som har påverkat Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik 1985-1991.

Vår studie bidrar dessutom med att pröva Meguids teori när Miljöpartiet bildades i Sverige och huruvida mainstreampartierna Socialdemokraterna och Moderaterna miljöpolitik blev påverkade. Meguid observerade att Sverige hade de institutionella och sociologiska faktorerna som krävs för att ett grönt nischeparti ska bli framgångsrikt (Meguid, 2009, s. 2). Sociologiska synsätt fokuserar på faktorer som socioekonomiska förhållanden och värderingar i samhället, och hur dessa påverkar framgången hos partier. (Meguid, 2005, s. 347). För att mäta de sociologiska faktorerna och hur de kunde gynna nischepartier, använde sig Meguid av Taggarts (1996) teori. Teorin menar att det finns ett positivt samband mellan BNP per capita och gröna partiers framgång, samt att deras representation korrelerar negativt med arbetslöshet. (Taggart 1996 se Meguid, 2005, s. 353). Vi kommer stället för att mäta liknande data i Sverige, studerar den folkliga opinionen.

De institutionella faktorerna som Meguid beskriver påverkar ett nischepartis framgång är baserade på hur valsystemet utformning, typen av regering och statens strukturer påverkar chanserna för ett nischeparti. Meguid konstaterade att Miljöpartiet inte har blivit ett stort parti. Hon menar därför att hennes teori om strategier stämmer överens för Miljöpartiet i Sverige. (Meguid, 2009, s. 2). Detta betyder att hon antyder att mainstreampartiernas strategier mot Miljöpartiet fått den konsekvens hon förutspått. Men, hennes teori om gröna nischepartier är baserade på hennes djupgående forskning om Labour och Green party i Storbritannien (Meguid, 2009, s. 119). Hon studerade inte den svenska politiken på samma djupgående sätt. Vi anser att även om utfallet, att det gröna nischepartiet inte blev stort, är detsamma i Storbritannien och i Sverige, kan man inte automatiskt dra slutsatsen att det är just Meguids strategier som har används, och därmed enligt Meguid påverkade stödet för Miljöpartiet i Sverige. Vår forskning bidrar därför med att djupgående studera valmanifest för att undersöka

om vi kan identifiera att dessa strategier faktiskt applicerades av två svenska mainstreampartier.

En studie med en beroende variabel liknande vår är Olsanders forskning som utgått från Feministiskt initiativ. Olsander fokuserade också på svenska mainstreampartiernas strategier mot ett nischeparti, men inte huruvida dessa strategier ledde till ändringar i röstetal för nischepartiet. Olsander studerade hur de sittande Riksdagspartierna 2010-2014 förändrade sin användning av begrepp kopplade till Feministiskt Initiativ och kom fram till att de framförallt använde den ackommoderande strategin mot Feministiskt Initiativ. (Olsander, 2016, s. 1)

Andra forskare har också utgått från Meguids teori med annorlunda beroende variabler. der Wardt har till exempel bedrivit forskning genom att applicerat Meguids teori på regeringspartier och oppositionspartier. Studien fokuserade på nischepartier som behandlar migrations och integrationsfrågor. der Wardts beroende variabel var vilken typ av strategi ett parti använde sig av avhängt på ifall det var i regerings eller oppositionsställning. Studien fokuserade på vilka partier som uppmärksammade en fråga genom den fientliga eller den ackommoderande strategin, och vilka som avvisade frågan. (der Wardt, 2014, s. 15). Studien visade att mainstreampartier i oppositionsställning tenderar att följa nischepartiets agenda. Mainstreampartier i regeringsställning kommer istället försöka att ignorera skiften i den politiska agendan av nischepartier, och endast beröra frågan ifall mainstreampartiet i opposition gör det. (der Wardt, 2014, s. 1).

1.3 Syfte och frågeställning

Vårt syfte med denna studie är att pröva Meguids teori att nischepartier påverkar mainstreampartiers politik. Vi kommer att undersöka ifall Miljöpartiets uppkomst i svensk politik har påverkat Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik valåren 1985, 1988 och 1991. För att försöka avgöra om Socialdemokraterna och Moderaterna har blivit påverkade av Miljöpartiet jämför vi med den folkliga opinionen för miljöskydd vid samma tidsperiod. Vår frågeställning är följande:

- Har Miljöpartiet påverkat Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik valåren 1985, 1988 och 1991?

1.4 Bakgrund

De två oberoende variablerna vi har valt är Miljöpartiets miljöpolitik och den folkliga opinionen. Vi har valt dessa variabler för att se vilken det var som påverkade Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik under valåren 1985, 1988 och 1991. När Miljöpartiet gick till val 1982 (SCB, 1982, s.10) fanns det starka förutsättningar för att de skulle växa sig till ett stort parti. Meguid beskriver att i motsats till vetenskapliga förväntningar, tillät inte de gynnsamma institutionella och socioekonomiska miljöer, som matchade med starka miljömässiga krav i opinionen, att producera ett starkt grönt parti i Sverige (Meguid, 2009, s. 2). Som ett svar på varför Miljöpartiet, och andra enfrågepartier runt om i världen inte vuxit sig starka trots gynnsamma förutsättningar presenterar Meguid sin teori. Teorin behandlar hur nischepartier påverkar mainstreampartier (Meguid, 2005) att använda olika strategier för att bemöta nischepartiet. Meguids teori är bakgrunden till vårt forskningsproblem. (Meguid, 2005). Vi finner det intressant att jämföra Meguids teori mot variabeln den folkliga opinionen eftersom att den folkliga opinionen är antaget vara den huvudsakliga anledningen till huruvida ett parti är framgångsrikt eller ej. Vilka faktorer som styr åsikterna i den folkliga opinionen har dessutom varit stort föremål för forskning. Till exempel har Golder (2003) undersökt hur stödet för populistiska partier korrelerade med immigration och arbetslöshet (Golder, 2003, s. 432), faktorer som anses påverka folklig opinion i politiken. Vi intresserade oss för Meguids teori eftersom vi tycker det är intressant att se om och hur partier påverkar varandra, oavsett vilken politik det resulterar i.

1.5 Hypotes

Vår hypotes är att denna studie kommer att bekräfta Meguids teori om att nischepartier påverkar politiken hos mainstreampartier. Vi tror vidare att Miljöpartiet har påverkat Socialdemokraterna till att vara ackommoderande och Moderaterna till att vara fientliga. Det grundar sig på den litteratur vi har läst om hur höger och vänster partier ställer sig till miljöfrågor. Vi tror inte att det är den folkliga opinionen har påverkat mainstreampartiernas miljöpolitik.

2 Teori

2.1 Meguids teori “Position, Saliency and Ownership theory”

Vår studie är teoriprövande på Meguids teori “position, saliency and ownership theory” (i denna uppsats kallad “Meguids teori”). Teorin behandlar hur mainstreampartier bemöter nischepartier genom tre olika strategier; den avvisande, den ackommoderande och den fientliga strategin. Meguid beskriver att stödet för ett parti beror på tre olika faktorer. Den första är att partiets ställningstagande (“position” enligt Meguid) anses vara korrekt för väljarna. Den andra är huruvida den politiska frågan är viktigt (“saliency” enligt Meguid) för väljarna. Den tredje faktorn är att partiet anses vara den riktiga “ägaren” (“ownership” enligt Meguid) av frågan. (Meguid, 2009, s. 24).

2.2 Teoretiska begrepp

Nedan förklaras de teoretiska utgångspunkter vi tagit från ut Meguids teori. Först redogörs definitioner av vad ett main- respektive nischeparti är. Sedan definieras och förklaras varje strategi. Definitionerna har som avsikt att förenkla förståelsen för de kännetecknande drag som finns hos respektive parti och strategi.

2.2.1 Nischepartier

Eftersom begreppet nischeparti är en central komponent i vår teori anknytning, motiverar vi här varför vi anser att Miljöpartiet kan klassificeras som ett sådant parti. Meguid beskriver att nischepartier skiljer sig från mainstreampartier på tre olika sätt. Det första är att nischepartier inte uppkommit ur traditionella politiska konflikter. De har snarare politiserat frågor som tidigare inte funnits på den politiska dagordningen. Hon exemplifierar gröna partier som ett sådant fenomen, och hänvisar till 1970-talet stora framväxt av gröna partier. (Meguid, 2005, s. 347). Hooghe beskriver också att gröna partier inte konkurrerar på den traditionella höger-vänsterdimensionen (Hooghe m. fl., 2002, s. 976).

Den andra egenskapen som nischepartier har är att de skär igenom tidigare politiska linjer. Väljare som tidigare röstat på ett mainstreamparti har gått över till att rösta på ett nischeparti vilket inte överensstämmer med hur väljare tidigare röstat. Det tredje karaktärsdraget hos nischepartier är att de sällan riktar in sig på övergripande politik som mainstreampartier gör, utan väljer en smalare linje och fokuserar endast på en specifik fråga, alternativt några få

frågor. Meguids menar, att även om nischepartiets valmanifest ofta utvecklas under partiets livslängd, anser ändå ofta väljare att de är ett nischeparti som driver främst en specifik fråga. (Meguid, 2005, s. 348). Dessa drag bedömer vi stämmer in på Miljöpartiet, då miljön fortfarande är deras huvudfråga. De har utvecklat resten av sin politik under sin livslängd, men vi finner inte att de hade en politik vid sin uppkomst som var lika övergripande som deras politik är idag.

2.2.2 Mainstreampartier

Meguid definierar mainstreampartier genom att beskriva att de har en stark igenkänningsfaktor, en stor åtkomst till media, samt kapaciteten att vara ett statsbärande parti. Detta gäller oavsett vilken politisk kant partiet tillhör. (Meguid, 2005, s. 348). Dessa egenskaper anser vi finns hos Socialdemokraterna och Moderaterna. Denna definition hänvisar vi till i vår uppsats.

2.2.3 Den ackommoderande strategin

Som ovan beskrivit handlar Meguids teori om ett partis ställningstagande i en fråga, hur viktig frågan är för väljarna och huruvida partiet har äganderätt på frågan. Utifrån faktorn ställningstagande tar Meguids teori avstamp i Downs (1957) teori om partiets positionering i politiska frågor. I Downs teori har partier två alternativ. Den första är den konvergerande strategin där ett parti närmar sig frågan som ett konkurrerande parti driver (Down 1957 se Meguid, 2005, s. 348). Meguid har utvecklat detta till vad hon kallar den ackommoderande strategin. (Meguid, 2005, s. 348). Strategin innebär att mainstreampartiet ackommoderar politiken hos nischepartiet som sin egna politik genom att ta en liknande position i frågan. (Meguid, 2009, s. 28). Det gör att väljare som anser att nischepartiets fråga är viktig kan välja att rösta på antingen nischepartiet eller mainstreampartiet, eftersom båda partierna behandlar frågan på liknande sätt. Enligt Meguid försvagar den ackommoderande strategin särprägel hos nischepartiet. Det innebär att äganderätten ("ownership" enligt Meguid) av nischepartiets politiska fråga hotas. Resultatet kan bli att väljare som är närmare mainstreampartiet väljer deras politik i frågan. Men även väljare som varken är närmare mainstreampartiet eller nischepartiet kan också välja mainstreampartiet. Det beror på att den ackommoderande strategin framförallt förminskar nischepartiets äganderätt av den nya frågan. Dessutom, på grund utav att mainstreampartiet har större resurser och mer erfarenhet, har de lättare att

sprida sitt budskap vilket göra att deras "kopia" av frågan kan verka bättre än nischepartiets "original". (Meguid, 2005 s. 349). Därför leder den ackommoderande strategin till att nischepartiet förlorar röster och kan därmed vara en fördelaktig strategi för ett mainstreamparti att bemöta ett nischeparti med.

2.2.4 Den fientliga strategin

Den andra strategin kallar Meguid för den fientliga strategin. Strategin tar avstamp i Downs divergerande strategi. Strategin innebär att ett parti drar sig längre bort från frågan som det konkurrerande parti driver. Strategin innebär enligt Meguid att mainstreampartiet förklarar sin opposition mot nischepartiets ställningstagande. Det gör att väljares röstbeteende baseras på ifall de anser att mainstreampartiet eller nischepartiet driver bäst politik i frågan. Den fientliga strategin förstärker nischepartiets äganderätt av frågan, eftersom de formulerar sin ståndpunkt utifrån nischepartiets ståndpunkt i frågan. Att nischepartiets äganderätt förstärks leder till att den fientliga strategin ökar väljarstödet för nischepartier. Strategin anses därför vara strategiskt negativ att använda för ett mainstreamparti. (Meguid, 2005, s. 349-350).

2.2.5 Den avvisande strategin

Meguid har hittills beskrivit att en politisk frågas slagkraft parti beror på partiets position i frågan, frågans vikt hos väljarna och huruvida partiet har äganderätt på frågan. Men Meguid betonar också att frågans vikt blir påverkad av den politiska dimension ett parti konkurrerar inom. (Meguid, 2005, s. 349). Är det dess traditionella dimension eller inte? Edwards och Rovny beskriver ett liknande resonemang. Dagens mainstreampartier har investerat och fokuserat på den traditionella ekonomiska höger- vänsterdimensionen, och föredrar därför att konkurrera utifrån den dimensionen. Nya dimensioner introduceras ofta av nischepartier, vilket gör att partier inte bara konkurrerar utifrån en dimension; de konkurrerar också om vilken dimension som väljarna ska anser vara ska viktigast. (Rovny och Edwards, 2012). Meguid presenterar därmed en tredje strategi, den avvisande strategin. Strategin innebär att mainstreampartiet inte alls tar en position i den fråga som nischepartiet presenterar. Den avvisande strategin utmanar varken nischepartiets position eller deras äganderätt i frågan. (Meguid, 2009, s. 26). Detta signalerar till väljare att frågan saknar relevans. (Meguid, 2009, s. 25). Alltså bemöter mainstreampartiet nischepartiet genom att ifrågasätta relevansen av den nya dimensionen som nischepartiet representerar. (Meguid, 2005, s. 349). Om väljare blir

övertygande att frågan inte har någon relevans kommer nischepartiet att bli ignorerade av väljare och tappa röster på grund utav den avvisande strategin. (Meguid, 2005, s. 350). Sammanfattningsvis leder de olika strategierna till olika resultat för ett nischeparti. Den ackommoderande strategin och den avvisande strategin till att nischepartiet tappar röster, och den fientliga till att nischepartiet får fler röster. (Meguid, 2005).

2.3 Höger- vänsterdimensionen

Forskning har visat att höger- vänsterdimensionen påverkar väljarnas syn på miljön. Niklas Haring skriver i sin SOM-rapport *Ideologi och Modernisering* (2016) att medlen som vi använder för att skydda miljön skiljer sig, vilket kan bero på ideologisk tillhörighet. Studier visar att den klassiska höger- vänsterdimensionen påverkar miljöstödet generellt, där det går att utläsa att de som står till vänster tenderar att stödja miljöfrågor i högre utsträckning än de som står till höger. (Haring, 2016, s. 26).

Ideologi och ekologisk modernisering

Tabell 1 Västsvenskarnas uppfattningar om fyra olika påståenden om ekonomi, vetenskap och miljö utifrån ideologisk position (procent)

	Alla	Vänster	Höger
Vetenskapen kommer lösa miljöproblemen utan att vi behöver förändra hur vi lever			
Helt riktigt	3	2	3
Delvis riktigt	17	13	23
Delvis felaktigt	25	21	27
Helt felaktigt	56	63	47
Ekonomisk tillväxt är negativt för miljön			
Helt riktigt	11	16	5
Delvis riktigt	39	45	33
Delvis felaktigt	35	30	38
Helt felaktigt	16	10	24
Endast genom ekonomisk tillväxt får vi resurser att investera i miljön			
Helt riktigt	9	5	14
Delvis riktigt	42	31	52
Delvis felaktigt	32	40	25
Helt felaktigt	16	25	10
Den ökande konsumtionen kommer att göra slut på jordens resurser			
Helt riktigt	32	41	22
Delvis riktigt	49	44	51
Delvis felaktigt	15	11	19
Helt felaktigt	5	3	8

Bild 1. Ovan finns resultatet av Harrings undersökning. Svaren visar tydligt att det finns en stor skillnad på vad höger och vänster väljare tycker om marknadens möjligheter att främja eller missgynna miljön. (Haring, s. 29, 2016).

Marknadsinterventioner har länge varit ett redskap för att främja miljön, genom att exempelvis förbjuda produkter eller en hård beskattning på miljöfarliga vanor. En förklaring till att de som placerar sig till vänster står närmre miljöfrågor berör regleringar. Väljare som är vänsterorienterade anses respektera marknadsinterventioner som miljöskydd i högre grad än de väljare som är högerorienterade. Högerorienterade väljare anses snarare prioriterar ekonomisk tillväxt och en oreglerad marknad. Forskning visar att svenska miljöattityder baseras på just höger-vänsterdimensionen och att det är den som ligger till grund för vilken position en väljare tar. (Harring, 2016, s. 26).

Ytterligare forskning stöder även hypotesen att partier kommer agera annorlunda i miljöfrågor utifrån höger-vänsterdimensionen. Utgångspunkten i Wens med fleras forskning bekräftar att det finns en konflikt mellan ekonomisk tillväxt och miljöskydd. Deras forskning inriktar sig på hur partier agerar i denna konflikt. (Wen m. fl., s. 232, 2016). De bygger sitt resonemang genom att beskriva att det finns en konventionell partiteori som handlar om att vänsterorienterade partier förespråkar miljö kvalitet över ekonomisk tillväxt, och att högerorienterade partier förespråkar ekonomisk tillväxt framför miljöfrågor (Wen m. fl., 2016, s. 244). Denna partiteori beskrivs vara byggd på att vänsterorienterade partier ägnar mer uppmärksamhet till miljöskydd eftersom de bryr sig mer om den offentliga välfärden, som är kopplat till en god miljö (Benton 1997 se Wen m. fl., 2009, s. 233) Forskarna beskriver att striktare miljöpolitik kräver striktare regleringar på marknaden och i det ekonomiska systemet. Vänsterpartier är också mer benägna att påtvinga högre miljökostnader för privata kapitalister och entreprenörer eftersom de bryr sig mer om arbetarklassen. (Wen m. fl., 2016, s. 233). Resultatet av Wens med fleras forskning bekräftar teorin. Forskningsresultatet visade att vänsterorienterade regeringar normalt sett ägnade mer uppmärksamhet mot miljöpolitik i 27 OECD länder. (Wen m. fl., s. 244, 2016)

Både Wen med flera (2016) och Harrings (2016) forskning beskriver att vänsterorienterade partier kommer vilja ha regleringar på marknaden för att skydda miljön och högerorienterade partier föredrar att marknaden är fri från regleringar. Eftersom Miljöpartiets valmanifest har ambitioner på drastiska miljöregleringar för företagsamhet anser vi att Miljöpartiet inte står till höger i höger- vänsterdimensionen. Wen och Harrings teorier lägger grund för vår hypotes att Moderaterna kommer vara fientliga mot Miljöpartiet i regleringsförslag för miljön och

Socialdemokraterna kommer vara ackommoderande. Socialdemokraterna och Moderaterna har även skillnader i respektive väljarbas utifrån att vi anser att de skiljer sig åt utifrån höger-vänsterdimensionen. Därför tror vi att deras miljöpolitik kommer att skilja sig åt eftersom de fokuserar på att attrahera olika typer av väljare, på grund av olika intressen och värderingar (Holmberg & Oscarsson, 2004, s.45). Det stödjer ytterligare att de kommer använda sig av olika strategier mot Miljöpartiet.

Även Meguid beskriver att när parti konkurrens förekommer mellan flera olika partier använder partier sig ofta av olika strategier på grund av olika ideologisk härkomst. Hon beskriver att ett mainstreamparti kan använda den fientliga strategin för att öka chanserna att deras främsta moståndsparti förlorar röster på grund av nischepartiet. (Meguid, 2005, s. 350) Hypotetiskt sett kan parti y (Moderaterna i vår hypotes) som är långt ifrån parti x (Socialdemokraterna i vår hypotes) och nischepartiet (Miljöpartiet i vår hypotes) välja att ha en fientlig strategi mot nischepartiet, eftersom nischepartiet ligger närmare parti x. Genom att öka rösterna för nischepartiet, genom den fientliga strategin, är det framförallt parti x som förlorar röster, vilket sker när parti x är parti y:s huvudkonkurrent (Meguid, 2005, s. 350). Meguids teori innebär därför för oss att Moderaterna skulle anta den fientliga strategin mot Miljöpartiet. Det beror på att Socialdemokraterna är Moderaternas huvudkonkurrent. Dessutom står Miljöpartiet närmare Socialdemokraterna i den traditionella höger vänster dimensionen. Det finns stora väsentliga skillnader mellan Socialdemokraternas och Moderaternas miljöpolitik eftersom de är grundade i olika politiska ideologier (Blomdahl, 2010, s. 2) som vi kommer studera närmare då vi avgör om eller vilken av Meguids strategier som använts.

2.4 Den folkliga opinionen

Forskning stöttar att den folkliga opinionen snarare skulle ha haft en påverkan på mainstreampartiernas miljöpolitik än Miljöpartiet som nischeparti. Martyn Denscombe (2014, s. 398) menar att det är viktigt att förstå alternativa förklaringar till analys och resultat när man gör en kvalitativ innehållsanalys. Liao beskriver hur partier kan uppmärksamma och anpassa sig till folkets åsikt i en fråga. Responsen från partier mot folkopinionen anser Liao vara ett fundament i demokratin. (Liao, 2008). Det skulle för vår studie innebära att mainstreampartiernas miljöpolitik inte har blivit påverkad av Miljöpartiet.

Den folkliga opinionen som under tidsperioden ansåg att miljöskydd var en viktig fråga (Harring, 2017, s. 507) skulle snarare ha utvecklat mainstreampartiernas miljöpolitik.

Den folkliga opinionen som motsatt förklaring till mainstreampartiets politik beskriver även Meguid. Hon beskriver att det generellt sett finns ett sociologiskt förhållningssätt som fokuserar på stödet hos folket för nischepartiets centrala fråga. Enligt förhållningssättet är antalet röster för ett parti grundat på resonansen hos partiets fråga inom väljarkåren, där bemötandet av frågan helt beror på socioekonomiska och kulturella förhållanden i samhället. (Meguid, 2009, s. 12). De vanligaste faktorerna som forskare inriktat sig på inom det sociologiska förhållningssättet är ekonomisk välbefinnande och värderingar. En vanlig hypotes är att frågor som rör livskvaliteten, så som miljön, blir prioriterade först när en viss grad av ekonomiskt välbefinnande är etablerad. (Meguid, 2010, s. 11). Meguid menar att förhållningssättet har stora begränsningar och att partikonkurrens genom hennes tre strategier istället är avgörande. (Meguid, 2009, s. 14).

3.Metod

3.1 Val av metod

Vi har valt att använda kvalitativ innehållsanalys med ett mindre inslag av kvantitativt material. Vår studie är av teoriprovande karaktär då vi prövar Meguids teori på Moderaternas och Socialdemokraternas valmanifest från 1985-1991 och undersöker vilken strategi de har valt att använda sig av mot Miljöpartiet. Inom innehållsanalys finns det två sätt att analysera materialet. Den kvantitativa metoden går ut på att analysera frekvens av hur ofta begrepp eller liknanden fenomen uppkommer i materialet, medan den kvalitativ metoden tolkar och granskar texten. (Lundman & Graneheim, 2012, s. 187). Vi har valt att studera partiernas politik utifrån den kvalitativa innehållsanalysen. I den kvantitativa delen använder vi oss utav databasen Manifesto Project som mäter frekvens inom olika variabler i valmanifest (Lehmann m. fl., 2017). Vi har valt två variabler "Environmental Protection" och "Free market economy" eftersom att vi anser att dessa variabler är applicerbara till högervänsterdimensionen utifrån de teorier vi tidigare presenterat.

I en kvalitativ innehållsanalys kan ansatsen vara både deduktiv och induktiv. Deduktiv ansats betyder att analysen baseras på ett tidigare utarbetat kodningsschema eller mall som baserats på en teori eller en modell. Den induktiva ansatsen innebär att analysen utgår från ett förutsättningslös förhållningssätt till de texter som analyseras. Under arbetsprocessen gång tar ett eget kodningsschema form och ligger sedan till grund för arbetet. (Lundman & Graneheim, 2012, s. 188). Vidare fortsätter Lundman och Graneheim (2012, s. 189) att beskriva hur det finns två olika ambitionsnivåer att analysera materialet på i en innehållsanalys. Det kallas för det manifesta innehållet eller det latent budskapet. Det manifesta budskapet är det som är uppenbart i texten och uttrycks i en beskrivande karaktär. Det latent budskapet är det underliggande i texten, det som beskrivs mellan raderna och uttrycks på en tolkande nivå.

Vi har använt oss utav induktiv ansats, vilket betyder att teorin appliceras efter analysen. Vårt material har analyserats både på manifest och latent nivå. Det manifesta är det som är våra kategorier och det latent är våra teman i kodscheman.

För att beskriva vår kvalitativa analysprocess närmare behövs de begrepp beskrivas som vi använt oss av i skapandet av vårt kodningsschema. Dessa begrepp är följande: analysenhet,

meningsenhet, kondenserad meningsenhet, kod, kategori och tema. *Analysenhet* är det man analyserar, i vårt fall valmanifesten. En analysenhet bör vara tillräckligt stor för att få en helhetsbild men också tillräckligt liten för att vara hanterbar. *Meningsenhet* är vad som är meningsbärande av texten. Ofta är det meningar eller stycken som innehåller substansen av det som ska analyseras. *Kondenserad meningsenhet* är nedskärningen av den meningsbärande meningen. Det centrala innehållet finns kvar, men är nedkortat för att bli mer lätthanterlig. En *kod* är den beteckning som beskriver meningsenheterna. Koden skapas med hänsyn till meningsenheterna kontext. *Kategori* är resultatet av att flera koder liknar varandra och placeras därefter ihop inom samma kategori. Huvudregeln inom kategoriseringen är att ingen kod ska kunnas placeras inom samma kategori. Till sist använde vi oss av begreppet *tema* inom vår analysprocess. Teman är det som förenar det latent budskapet i kategorierna och är den röda tråden inom varje kategori. (Lundman & Graneheim, s. 190-191, 2012). I de kodscheman som vi arbetade fram syns endast teman och kategorier. Dessa enheter beskriver resultatet av kodningen. Resterande begrepp ovan beskrivna har endast varit en del i processen att utforma kodscheman.

3.2 Metoddiskussion

Lundman och Graneheim (2012) konstaterar att en kvalitativ innehållsanalys är uppbyggt på antagandet att det inte finns en absolut sanning. Forskaren intar alltid en subjektiv position i sin forskning, eftersom att det som tolkas är komplext och konstruerat. Det kan ses som en legitim kritik och en bräcklighet hos kvalitativa studier. För att därför nå en trovärdighet med vår studie har vi reflekterat över trovärdigheten, giltigheten och överförbarheten i vår analys. (Lundman & Graneheim, 2012, s. 196).

Trovärdighet är begreppet som motsvarar de kvantitativa begreppen reliabilitet och validitet. En djupare definition av trovärdighet inom kvalitativ innehållsanalys definierar Lundman och Graneheim (2012, s. 197) som giltighet, tillförlitlighet och överförbarhet. Vidare handlar giltighet om hur sanna resultaten är, vilket bevisas genom att ta fram de karaktäristiska som är typiska för det som är avsett att beskrivas (Lundman & Graneheim, 2012, s. 197). Som tidigare beskrivits syftar en kvalitativ innehållsanalys till att beskriva och tolka texter. Det är därför viktigt att skapa tillförlitligheten i resultaten. Resultaten ska kunna lita sig tillbaka på att hela kodschemats arbetsprocess varit noggrann och eftertänksam. I bearbetningen av vårt

kodschema har vi hela tiden varit noggranna med att koppla tillbaka till våra teman och kategorier, till det som vi vill undersöka, samt vårt syfte med texten. Vi har också ansträngt oss för att ge en utförlig beskrivning av hela arbetsprocessen för att öka trovärdigheten för hur vi tolkat partiernas politik (Lundman & Graneheim, 2012, s. 198).

Överförbarhet innebär hur väl resultaten kan överföras till andra situationer eller grupper. De som skapar en studie ska kunna ge förslag och förutsättningar på hur det ska finnas möjlighet att resultaten blir överförbara ifall någon annan skulle genomföra samma studie. Eftersom analysen är baserad på "personliga" tolkningar i en kvalitativ innehållsanalys, kan det försvåra för andra forskare att uppnå samma resultat. (Lundman & Graneheim, s. 198, 2012). På grund av ovan nämnda konstateranden gör vi en utförlig detaljbeskrivning kring arbetet under uppsatsens gång.

En alternativ metod till kvalitativ innehållsanalys är kvantitativ innehållsanalys. En kvantitativ innehållsanalys innebär att välja ut ett antal begrepp som i sin kvantitet ska berätta ett resultat. Problemet med en kvantitativ innehållsanalys är att den går miste om en djupare tolkning. Det är svårt att få en djup förståelse för det latent budskapet. Lundman och Graneheim (s. 199, 2012). Vi valde därför att inte göra en kvantitativ innehållsanalys. Eftersom kvantitativ innehållsanalys skulle endast kunna räkna antal gånger partierna nämnde begrepp kopplade till politikområdet miljö. Vi ansåg att genom en sådan metod skulle vi inte kunna avgöra vilken strategi som partierna tog i sin miljöpolitik. Att tillexempel räkna antal gånger som begreppet "kärnkraft" nämns, kommer inte nödvändigtvis berätta huruvida ett parti ställer sig negativt eller positivt till kärnkraften. Vi har istället noggrannt valt ut delar av texter som berör ämnet miljö och ställt citat emot varandra för att avgöra vilken strategi ett parti tillämpat.

Vidare hävdar Lundman och Graneheim (s. 199, 2012) att fördelen med att göra en kvalitativ studie är att den kan göras på olika abstraktions- och tolkningsnivåer, samt användas till olika syften. De beskriver att en djup tolkning av texterna är positivt då det hjälper forskaren att se mönster som underlättar kodningen. Men å andra sidan finns det också en begränsning med att studera en text nära inpå. Det kan resultera i att forskaren går miste om viktiga delar av texten och klämmer in "överblivet" material i kategorier som redan existerar. (Lundman & Graneheim, 2012, s. 199) För att undvika att material felkodas har vi

under vår arbetsprocess kodat om vårt schema ett flertal gånger för att få det så exakt som möjligt. När det funnits överblivet material har de inte pressats in i en befintlig kategori, utan vi har istället skapat nya kategorier inom olika teman. Detta har medfört att processen i vår kodning har varit tidsödande, men det har samtidigt lett till en kodning som är noggrann och eftertänksam. Att bryta ner texten från dess ursprung via meningsenhet, kondenserad meningsenhet, kod, kategori och tema, har tagit tid. Men när det momentet i vårt arbete var färdigställt kunde vi enkelt skifta mellan att studera vårt resultat samtidigt som vi skrev vår analys.

3.3 Urval

3.3.1 Tidsperiod

Vår utgångspunkt var att hämta valmanifest från 1985 till 2014, men vi insåg att det skulle vara för mycket material och begränsade oss till tre valår. Istället valde vi åren 1985, 1988 och 1991. Meguids teori bygger på hur mainstreampartier påverkas av nischepartier när de uppkommer och blir ett hot mot mainstreampartierna (Meguid, 2009, s. 28), vilket vårt val av årtal baseras på. Vi valde att inte ha med valåret 1979 eftersom Miljöpartiet bildades år 1981 och vi inte kan återfinna en strategi i Socialdemokraterna eller Moderaternas valmanifest mot Miljöpartiet vid den tidpunkten.

Begränsningen till endast tre valår riskerar dock att vår prövning av Meguids teori inte kommer vara komplett för de partier vi studerar. Meguid beskriver att eftersom hennes teori bygger på att partier konkurrerar genom att förändra varandras rykten. Hon betonar att ryktesförändringar tar tid. (Meguid, s. 35, 2009). Partier är inte alltid konsekventa i en fråga, och drabbas av ofta av tvekan i sina ställningstagande inom ett område. (Meguid, s. 35, 2009).

Valet av tidsperiod har också varit föremål för diskussion. Esaiasson m. fl. (2012, s. 161-162) skriver att inom teoriprovande studier kan man välja kritiska fall som antingen är gynnsamma eller ogynnsamma. Detta för att förtydliga att de valda fallen faktiskt prövar teorin och därmed ökar möjligheterna till generalisering. Gynnsamma fall betyder att forskaren tror att teorin kommer stöttas av fallen. Ogynnsamma fall är fall där forskaren tror att teorin har svårare att stöttas fallen. När den teoretiska föreställningen får stöd vid ogynnsamma fall får den förmodligen stöd vid andra fall också. (Esaiasson, 2012, s. 162). I

vår teoriprovande studie har vi därför strategiskt valt tre valår som vi anser är ogynnsamma fall för att stötta Meguids teori. Det beror på att den folkliga opinionen aldrig har prioriterat miljöfrågor så högt som under 1980 talet och i början på 1990 talet (se bild nr. 6) (Harring, 2017, s. 507). Trots att när Miljöpartiet åker ut år 1991 hade den folkliga opinionen sjunkit, var den fortfarande historiskt hög, i jämförelse med senare valår fram tills idag under vilka år Miljöpartiet suttit i Riksdagen (De nationella SOM-undersökningarna 1987-2016 se Harring, 2017, s. 507). Om denna studie visar att Meguids teori stämmer kommer dessa ogynnsamma år, med en stark folklig opinion för miljöpolitik, att stärka Meguids teori. Eftersom vår hypotes är att Meguids teori kommer stämma valde vi dessa ogynnsamma år.

3.3.2 Material

Vi har valt att studera Miljöpartiets, Socialdemokraternas och Moderaternas valmanifest åren 1985-1991. En motivering till att vi endast har valt att studera valmanifest är för att vi anser att det är den primära informationen om hur ett parti presenterar sin politik inför ett val. Miljöpartiet hade endast valmanifest åren 1988 och 1991 (Svensk Nationell Datatjänst, 2010). För året 1985 använde vi istället deras idéprogram för åren 1982-1988. Socialdemokraterna och Moderaterna har valmanifest för alla tre valåren som vi använde i vår analys. När vi i denna uppsats använder ordet "valmanifest" menar vi både Miljöpartiets idéprogram och resterande valmanifest från alla tre partierna. Ett idéprogram (hos vissa partier kallat partiprogram) är längre och mer detaljerat än ett valmanifest. Det gör att vår analys av Miljöpartiets miljöpolitik är väldigt övergripande i jämförelse med Socialdemokraterna och Moderaternas miljöpolitik. Vi ansåg att det var viktigt att för en djup förståelse och bred kategorisering av Miljöpartiets miljöpolitik eftersom att vi ville kunna jämföra alla delar av den med mainstreampartiernas. Vi analyserade inte Socialdemokraterna och Moderaternas idéprogram för motsvarande år eftersom att vi anser att deras valmanifest är den primära materialet som når ut till väljarna. Valmanifesten representerar därför framförallt deras miljöpolitik.

Vi övervägde att utöver valmanifest samla in material från motioner, propositioner och riksdagsdebatter, men på grund utav framförallt tidsbrist höll oss till valmanifest. Manifesto Project, en databas som räknat meningar från olika partiers valmanifest (Lehmann m. fl., 2017) har vi också tagit hjälp från. Där hittade vi två variabler som vi använt oss av,

“Environmental Protection” och “Free market economy”, eftersom de är relevanta för vår teori om höger- vänsterdimensionen.

3.4 Insamling av material

Vi hittade valmanifesten via Svensk Nationell Datatjänst (SND). Datatjänsten hade tillgång till valmanifest både från tidigare och senare år än dem vi har valt ut. Vår handledare rekommenderade oss databasen Manifesto Project, för att få en uppfattning om hur mycket varje parti pratar om miljöpolitik mätt i meningar. Det sista materialet vi använt oss av är undersökningar på hur den svenska opinionen sett ut för miljöskydd åren 1987-2016.

3.5 Tillvägagångssätt

Meguids teori är fokuserad på nischpartiers politik inom deras nischeområde, därför analyserade vi endast text som handlar om miljöpolitik. Vi har inte tagit hänsyn till den övriga politik som presenteras i samtligas valmanifest. Vi läste noga Miljöpartiets valmanifest var för sig och sedan läste vi igenom de övriga två partiernas valmanifest och kategoriserade deras miljöpolitik utifrån Miljöpartiets miljöpolitik. Att Miljöpartiets miljöpolitik var utgångspunkten för kategoriseringen beror på att vi jämför mainstreampartiernas miljöpolitik med Miljöpartiets miljöpolitik. Vi jämförde varandras resultat av kodningen vilket gjorde att diskussion uppstod där vi resonerade och argumenterade mot varandra. Detta har enligt oss lett till att varje meningsenhet placering i de olika kategorierna har fått en nyanserad analys, då vi har haft olika syn och förståelse för fenomen inom texten. I slutändan har vi alltid varit eniga när vi har kategoriserats. Våra steg i vår analysmodell var därför följande; läsa valmanifest, dela upp texterna i meningsbärande enheter, kondenserade meningarna, skapade koder för dessa kondenserade meningarna, kategoriserade koderna och till sist tolkar de latenta budskapen och teman bildades. Utifrån detta fick vi totalt sex teman och 18 kategorier. Jämförelse mellan partiernas miljöpolitik skedde över hela tidsperioden. Det innebär att när Miljöpartiet skrivit något i sitt idéprogram från 1982-1988 och ett mainstreamparti tagit ställning mot det exempelvis 1991, tar vi med det i analysen för mainstreampartiets strategi år 1991.

3.6 Definitioner av teman och kategorier

Nedan är en översikt över de teman som vi fann efter att ha gått igenom Miljöpartiets valmanifest. Inom varje tema fann vi kategorier som refererar till vad temat handlar om.

Teman	Kategorier inom varje tema
Marknadens miljöpåverkan	produktion materialism transport naturtillgångar handel jordbruk ekonomiskt system
Miljöförstörelse	rening miljölagar
Globalt miljösamarbete	bistånd samarbete
Biologisk mångfald	arter
Miljöanpassad teknik	kärnkraft energi ekologisk varsamhet forskning
Miljöupplysning	undervisning politiskt beslutsfattande

Bild 2. (Miljöpartiet, 1982-1988) (Miljöpartiet, 1988) (Miljöpartiet, 1991).

Temat Marknadens miljöpåverkan

I temat samlas citat som är kopplade till marknadens miljöpåverkan. Partierna beskriver fenomen på marknaden som de anser vara positiva eller negativa påverkansfaktorer för miljön. Kategorierna i detta tema är följande:

Kategorin Produktion

Inom kategorin samlas citat som är kopplade till produktionen av varor och tjänster och dess påverkan på miljön.

Kategorin Materialism

Inom kategorin samlas citat som handlar om människans behov av materiella ting och levnadsstandard, och dess påverkan på miljön.

Kategorin Transport

Inom kategorin samlas citat som handlar om transporten inom handel, men också privatpersoners transportmedel.

Kategorin Naturtillgångar

Inom kategorin samlas citat som presenterar en syn på jordens naturtillgångar i relation till skyddet av miljön.

Kategorin Handel

Inom kategorin samlas citat som berör export och import av miljöfarliga produkter.

Kategorin Jordbruk

Inom kategorin samlas citat som berör jordbrukets miljöpåverkan.

Kategorin ekonomiskt system

Inom kategorin samlas citat som beskriver hur olika politiska ekonomiska styrmedel kan förändra miljöpåverkan. Kategorin tar även upp frågan om förstatlighet och privatisering i relation till miljön.

Temat Miljöförstörelse

Temat behandlar allmänna citat om föroreningar och vilka juridiska åtgärder som kan tas för att förhindra olika typer av miljöförstörelse. Kategorierna inom temat är följande:

Kategorin Rening

Kategorin berör föroreningar i naturen.

Kategorin miljölagar

Kategorin berör vilka juridiska åtgärder som kan lösa miljöproblem.

Temat Globalt Miljösamarbete

I temat behandlas synen på hur globala miljösamarbeten ska fortskrida.

Kategorin Bistånd

Inom kategorin samlas synen på huruvida bistånd ska vara miljöinriktat.

Kategorin Samarbete

Kategorin samlar citat där önskemål om miljösamarbete mellan och över nationsgränser samlas.

Temat Biologisk mångfald

Temat tar upp hur natur och arter bör behandlas för att hamna i en hållbar situation.

Kategorin arter

Inom kategorin behandlas synen på hur naturen ska behandlas för att skydda den och dess arter.

Temat miljöanpassad teknik

Inom temat miljöanpassad teknik behandlar hur teknik kan bidra till en bättre miljö.

Kategorin Kärnkraft

Inom kategorin samlas citat som presenterar partiernas syn på kärnkraften.

Kategorin energi

Inom kategorin samlas citat som beskriver partiernas syn på energiförsörjning.

Kategorin Ekologisk varsamhet

Kategorin samlar citat som berör huruvida utveckling ska bygga på ekologisk varsamhet och hänsyn till naturen.

Kategorin Forskning

Inom kategorin samlas citat som berör synen på ifall forskning ska bedrivas för att skydda miljön.

Temat Miljöupplysning

Temat behandlar områden som rör hur befolkningen ska bli informerade om miljöproblem samt politikernas befogenhet att ta beslut som rör dessa problem.

Kategorin undervisning

Inom kategorin samlas citat som berör huruvida upplysningar om miljön ska ske i skolan.

Kategorin Politiskt beslutsfattande

Inom kategorin samlas citat som berör huruvida politiker ska bli upplysta för att kunna styra olika beslut utifrån miljösynpunkt.

3.7 Operationalisering av valmanifest

Alla teman och kategorier finns i Miljöpartiets valmanifest. Vi motiverar att alla teman och kategorier ska finnas hos Miljöpartiet eftersom vi undersöker hur Socialdemokraterna och Moderaterna påverkas av Miljöpartiet i miljöfrågor. Operationaliseringen har inneburit att jämföra de olika kategorierna inom olika teman för att se om partierna tar olika ställningstaganden. Utifrån Meguids definitioner av den avvisande, ackommoderande och fientliga strategin (Meguid, 2005) har vi tittat på Socialdemokraternas och Moderaternas ställningstagande i jämförelse med Miljöpartiet.

När Socialdemokraterna eller Moderaterna inte alls nämnt något inom en kategori som Miljöpartiet presenterar, har vi antagit att de är avvisande. När Socialdemokraterna eller Moderaterna tar upp något inom en kategori som inte Miljöpartiet tar upp är de också avvisande. Ett exempel är inom temat "globalt miljösamarbete", kategori "samarbete" där Socialdemokraterna är avvisande mot Miljöpartiets ståndpunkt år 1991. Miljöpartiet (1991) kräver överstatliga beslut medan Socialdemokraterna (1991) endast vill ha samarbete mellan stater. Socialdemokraterna avvisar därmed frågan om överstatliga beslut.

När Socialdemokraterna eller Moderaterna beskriver samma åsikt inom en kategori är de ackommoderande. Ett exempel är Socialdemokraternas (1991) valmanifest som skriver inom temat "biologisk mångfald", kategorin "arter" att växter, djur och landskap ska beskyddas. Exakt samma förhållningssätt finns i Miljöpartiets (1991) valmanifest.

När Socialdemokraterna eller Moderaterna har en motsatt ståndpunkt mot Miljöpartiets ståndpunkt inom en kategori drar vi slutsatsen att de är fientliga. Ett exempel är kategorin kärnkraft där Moderaterna (1988) och Miljöpartiet (1988) är varandras motpoler då de deras uppfattning inom kategorin är motsatt.

3.8 Operationalisering av Manifesto Project

Vår operationalisering utgörs även av att studera variabler i Manifesto Project. Att vi väljer att ta med Manifesto är för att öka möjligheten för oberoende personer att kunna genomföra vår studie och få liknande resultat. Manifesto Project mäter hur många meningar som återfinns i ett valmanifest inom en viss variabel (Lehmann m. fl., 2017). De variabler vi har

valt heter per501 “Environmental Protection” och per401 “Free market economy”. Vi har valt dessa variabler eftersom både Harrings teori och Wens teori om höger- vänsterdimensionen menar att det finns en konflikt mellan marknaden och miljön. “Environmental Protection” och per401 “Free market economy” variablerna är fritt översatta av oss nedan.

Variabeln per401 “Free market economy” letar efter positiva referenser till fri marknad och fri marknadskapitalism som ekonomisk modell. Politiken inom variabeln är positivt inställd till Laissez-faire ekonomi, att enskilda företag har makten över sin verksamhet, snarare än staten och dess kontrollsystem. Privata egendomsrättigheter främjas, samt att man uppmuntrar individen till egen företagsamhet och dylika initiativ. (Lehmann m. fl., 2017).

Variabeln per501 “environmental protection” innebär generella policies för skydd av miljön, motstånd mot klimatförändringar och andra “gröna” policies främjas. Till exempel innebär det ett generellt bevarande av naturresurser, bevarande av landsbygden och skogen. Det innebär även skydd av nationalparker och djurs rättigheter. Det kan medföra en stor varians av policies som har det gemensamma målet att uppnå miljöskydd. (Lehmann m. fl., 2017).

4 Resultat

4.1 Socialdemokraternas strategier mot Miljöpartiet

Kodning av Socialdemokraternas valmanifest

Temat	Kategorier	Strategier 1985	Strategier 1988	Strategier 1991
Marknadens miljöpåverkan	Produktion	avvisande	ackommoderande	ackommoderande
	Materialism	avvisande	avvisande	avvisande
	Transport	avvisande	avvisande	ackommoderande
	Naturtillgångar	avvisande	avvisande	avvisande
	Handel	avvisande	avvisande	avvisande
	Jordbruk	ackommoderande	ackommoderande	avvisande
	Ekonomiskt system	avvisande	ackommoderande	avvisande
Miljöförstörelse	Rening	ackommoderande	ackommoderande	avvisande
	Miljölagar	avvisande	avvisande	avvisande
Globalt miljösamarbete	Bistånd	avvisande	avvisande	avvisande
	Samarbete	ackommoderande	avvisande	avvisande
Biologisk mångfald	Arter	avvisande	avvisande	ackommoderande
Miljöanpassad teknik	Kärnkraft	avvisande	avvisande	avvisande
	Energi	avvisande	avvisande	avvisande
	Ekologisk varsamhet	avvisande	avvisande	avvisande
	Forskning	ackommoderande	avvisande	avvisande
Miljöupplysning	Undervisning	avvisande	avvisande	avvisande
	Politiskt beslutsfattande	avvisande	avvisande	avvisande
Resultat		Totalt 18 kategorier	Totalt 18 kategorier	Totalt 18 kategorier
Avvisande		14 kategorier - 78%	14 kategorier - 78%	15 kategorier - 83 %
Ackommoderande		4 kategorier - 22%	4 kategorier - 22%	3 kategorier - 17%
Fientliga		0 kategorier - 0%	0 kategorier - 0%	0 kategorier - 0%

Bild 3. (Socialdemokraterna, 1985), (Socialdemokraterna, 1988), (Socialdemokraterna, 1991).

Socialdemokraternas resultat visar att den avvisande strategin har varit dominerande oavsett valår. Den låg på 78% de första två åren för att öka till 83% år 1991. Den ackommoderande strategin har i motsats sjunkit från 22% de första två valåren till 17% år 1991. Socialdemokraterna har inte under något valår använt den fientliga strategin.

Det finns ingen specifik kategori som Socialdemokraterna är ackommoderande mot under alla tre valår. För att förtydliga vårt resultat kommer vi att citera och beskriva några av Socialdemokraternas positioner inom diverse kategorier. Ett tydligt exempel på den ackommoderande strategin var Socialdemokraternas förhållningssätt inom kategorin jordbruk år 1985.

“Ett giftfritt jordbruk är vårt mål”

(Miljöpartiet, 1982-1988)

Socialdemokraterna skriver:

“...minska kemikalieanvändningen i jordbruket..”

“På fem år skall användningen av bekämpningsmedel i jordbruket halveras”

(Socialdemokraterna, 1985)

Utifrån dessa citat visar Socialdemokraterna på en tydligt ackommoderande strategi mot Miljöpartiet, då de presenterar en liknande syn på kemikalieanvändning i kategorin jordbruk.

I Socialdemokraternas valmanifest från 1988 är de inom kategorin ekonomisk system ackommoderande, från att ha varit helt avvisande 1985. De är ackommoderande genom att de nämner att ekonomiska styrmedel kan minska utsläppen och uppmuntrar till ny teknik i miljösektorn (Socialdemokraterna 1988), vilke går i linje med Miljöpartiets miljöpolitik (Miljöpartiet 1982-1988).

Inom kategorin produktion är Socialdemokraterna ackommoderande år 1988. De beskriver att:

“Maten ska produceras på ett miljövänligt sätt och vara fri från farliga ämnen...”

(Socialdemokraterna, 1988)

Miljöpartiet skriver samma år:

“Satsa på mat utan gifter och skadliga tillsatser.”

(Miljöpartiet 1988)

Som ett exempel från Socialdemokraternas valmanifest 1991 är de fortsatt ackommoderande inom flera kategorier, till exempel inom kategorin produktion. Socialdemokraterna skriver:

“Användning av skadliga ämnen i varor begränsas kraftigt”

(Socialdemokraterna, 1991)

Miljöpartiet skriver på liknande sätt:

“En långtgående produktutrensning måste till: bl a vad gäller plaster, batterier, kemikalier och tungmetaller”

(Miljöpartiet 1991)

Som exempel på den avvisande strategin var Socialdemokraterna avvisande i kategorin rening år 1991. Socialdemokraterna skriver att:

“I längden kommer ... en försummad miljö att skapa omänskliga samhällen där livets förutsättningar och mänsklig värdighet hotas”

(Socialdemokraterna, 1991)

I kontrast skriver Miljöpartiet samma valår:

“Vi kräver att koldioxidutsläppen och användningen av fossila bränslen minskar med minst 85% inom 25 år som ett av medlen att minska de sk växthusgaserna”

(Miljöpartiet, 1991)

Vi analyserar att dessa två citat ovan är ett exempel på den avvisande strategin. Miljöpartiet beskriver konkreta åtgärder där de kräver minskning av fossila bränslen i procentenhet.

Socialdemokraterna bemöter detta tydliga krav, utan konstaterar endast övergripande att om miljön inte förbättras kommer det inte finnas ett hälsosamt samhälle för människor att leva i.

Socialdemokraterna är även avvisande i kategorin forskning år 1985. Socialdemokraterna skriver:

“Forskning, utveckling och teknik erbjuder stora möjligheter att höja vår levnadsstandard under hänsyn tagen till en långsiktig hushållning med naturresurserna och omsorg om människor och miljö.”

(Socialdemokraterna, 1985)

Miljöpartiet skriver om forskning:

“Vi måste satsa mer på forskning om skador av kemiska ämnen, strålning och buller.”

“Vi måste satsa mer på forskning och utveckling av miljövänligare fordon.”

(Miljöpartiet, 1982-1988)

Eftersom att Miljöpartiet beskriver konkreta åtgärder inom forskning som inte Socialdemokraterna tar upp finner vi att Socialdemokraterna är avvisande. Även om Socialdemokraterna beskriver att forskning är viktigt, bemöter de inte Miljöpartiets politik på ett tillräckligt bemötande sätt för att göra dem ackommoderande eller fientliga.

Flera av Miljöpartiets kategorier avvisande Socialdemokraterna under alla de tre åren. Ett exempel är kategorin materialism. Miljöpartiet (1982-1988) skriver att de fina målen med välfärden är förlorade och att det endast finns kvar en fokusering på ekonomisk tillväxt kopplad till hög materiell standard. Socialdemokraterna (1985, 1988, 1991) beskrev inga samhälls situationer kopplade till materiell standard. En annan kategori som Socialdemokraterna avvisande helt var naturtillgångar. Miljöpartiet beskriver till exempel att:

“Vårt samhällsbyggande måste grundas på jämviktsekonomi som inte tär på jordens ändliga naturtillgångar”

(Miljöpartiet, 1982-1988)

Socialdemokraterna beskrev inga politiska åtgärder kopplade till naturtillgångar i något av sina valmanifest. (Socialdemokraterna, 1985, 1988, 1991)

4.2 Moderaternas strategier mot Miljöpartiet

Kodning av Moderaternas valmanifest

Teman	Kategorier	Strategier 1985	Strategier 1988	Strategier 1991
Marknadens miljöpåverkan	Produktion	avvisande	avvisande	avvisande
	Materialism	avvisande	avvisande	avvisande
	Transport	fientlig	avvisande	avvisande
	Naturtillgångar	avvisande	avvisande	avvisande
	Handel	avvisande	avvisande	avvisande
	Jordbruk	avvisande	avvisande	avvisande
	Ekonomiskt system	avvisande	fientliga	fientliga
Miljöförstörelse	Rening	ackommoderande	ackommoderande	avvisande
	Miljölagar	avvisande	avvisande	avvisande
Globalt miljösamarbete	Bistånd	avvisande	avvisande	avvisande
	Samarbete	avvisande	ackommoderande	fientliga
Biologisk mångfald	Arter	avvisande	ackommoderande	avvisande
Miljöanpassad teknik	Kärnkraft	fientliga	fientliga	fientliga
	Energi	avvisande	avvisande	avvisande
	Ekologisk varsamhet	avvisande	avvisande	avvisande
	Forskning	avvisande	avvisande	avvisande
Miljöupplysning	Undervisning	avvisande	avvisande	avvisande
	Politiskt beslutsfattande	avvisande	avvisande	avvisande
Resultat		Totalt 18 kategorier	Totalt 18 kategorier	Totalt 18 kategorier
Avvisande		15 kategorier - 83%	13 kategorier - 72%	15 kategorier - 83%
Ackommoderande		1 kategorier - 6%	3 kategorier - 17%	0 kategorier - 0%
Fientliga		2 kategorier - 11%	2 kategorier - 11%	3 kategorier - 17%

Bild 4. (Moderaterna, 1985), (Moderaterna, 1988), (Moderaterna, 1991).

Moderaternas resultat visar att även de använde sig framförallt av den avvisande strategin oavsett vilket valår, precis som Socialdemokraterna. Men till skillnad från dem har de även en fientlig strategi under alla tre valåren. Deras fientliga strategi ökade från 11% de första två valåren till 17% år 1991. Den ackommoderande strategin har pendlat från 6% 1985, till 17% 1988 och slutligen till 0% 1991.

För att förtydliga hur vi har bedömt Moderaternas strategier presenterar vi delar av valmanifesten. Inom den fientliga strategin har vi kategorin transport från 1985 som exempel. Moderaterna skriver:

“Rening av bilavgaserna stimuleras genom skatterabatter”

(Moderaterna, 1985)

Citatet är ett exempel av den fientliga strategin eftersom att Moderaterna betonar skatterabatter. Skatterabatter avser att fler ska börja verka på marknaden för rening av bilavgaser än vad tidigare gjorts. Vi anser att detta citat speglar en syn där ekonomiska styrmedel inom marknaden, som skatterabatter på rening av bilavgaser, kan främja miljön. I motsats beskriver Miljöpartiet att mekanismer på marknaden endast missgynnar miljön och ska därför förhindras. Miljöpartiet skriver inom transport kategorin:

“Skärpta säkerhets och miljökrav måste snarast införas på miljöfarliga transporter...”

(Miljöpartiets, 1982-1988)

Citatet visar att Miljöpartiet vill att miljöfarliga komponenter ska förhindras via lagar och regler, medan Moderaterna vill förhindra det genom att göra det lönsammare att agera miljövänligt via ekonomiska incitament hos konsumenten. Skillnaden är att Miljöpartiet har en marknadssyn där marknaden ska begränsas i sitt nuvarande system, medan Moderaterna anser att genom marknaden kan miljöproblemet lösas och vill snarare utöka marknadens påverkan på miljön.

Inom kategorin kärnkraft använder Moderaterna också den fientliga mot Miljöpartiet eftersom de intar motsatt position i frågan.

“Vattenkraft och kärnkraft, liksom kärnvärme är bra alternativ”

(Moderaterna, 1985)

“Vi måste avskaffa kärnkraften”

(Miljöpartiets, 1982-1988)

Inom kategori kärnkraft är Moderaterna ständigt fientliga mot miljöpartiet i de tre olika valmanifest vi studerat. Citaten ovan visar tydliga exempel på detta.

År 1988 använde Moderaterna den fientliga strategin återigen då de skriver i kategorin ekonomiskt system:

“...skatterabatter påskyndar omställningen till ett miljövänligare samhälle.”

(Moderaterna, 1988)

Ställningstagandet är fientligt eftersom att miljöpartiet beskriver att:

“...öka skatten på energi, utsläpp, råvaror och spekulation.”

(Miljöpartiet, 1988)

Moderaterna visar en fientlighet då de återigen beskriver att skattelättnader för miljövänliga alternativ ska implementeras. Moderaterna visar därför återigen på en syn där marknaden kan främja miljön, i kontrast till Miljöpartiet som anser att extra beskattning är en lösning för ett miljövänligare samhälle. Båda partierna tar ställning till hur marknaden ska påverka miljön, men gör det med motsatta utgångspunkter.

Moderaterna har även varit ackommoderande inom några kategorier. Ett exempel är kategorin arter där Moderaterna skriver:

“Hotade arter och djur ska ges ett bättre skydd”

(Moderaterna, 1988)

Miljöpartiet skriver på liknande sätt:

“Olika arter av djur och växter måste bevaras...”

(Miljöpartiets, 1982-1988)

Moderaterna använder sig också av den ackommoderande strategin år 1988 i kategorin rening. De beskriver att luftföroreningar måste bekämpas hårdare samt att farliga utsläpp ska förhindras. Miljöpartiet (1988) skriver att förstörelsen av jord, luft och vatten ska stoppas.

Moderaterna är även ackommoderande mot Miljöpartiet i kategorin samarbete. Moderaterna skriver:

“Förstärkta europeiska miljökonventioner eftersträvas”

(Moderaterna, 1988)

Miljöpartiet beskriver att:

“Ett FN-organ för förnybara energikällor bör skapas”

(Miljöpartiet, 1982-1988)

Citaten visar att båda partierna beskriver hur internationella samarbeten via internationella politiska institutioner behövs. Även om Moderaterna endast beskriver åtgärder på en europeisk nivå, är synen att samarbete mellan stater är en lösning på miljöproblem. Vi ser även hur Moderaterna var avvisande i kategorin samarbete år 1985, men har skiftat position till ackommoderande år 1988.

Utifrån Moderaternas valmanifest 1991 är den markanta skillnaden att Moderaterna inte längre är ackommoderande inom någon kategori. De är fientliga mot Miljöpartiet i kategorierna kärnkraft, samarbete och ekonomiskt system.

Moderaterna är avvisande mot Miljöpartiet i de flesta kategorierna under de tre valåren. Ett exempel är kategorin handel. Miljöpartiet beskriver i sitt valmanifest 1991:

“Vi accepterar inte en gemensam elmarknad inom EG som kan medföra import av fransk eller tysk kärnkraftsel när vi lägger ner vår egna kärnkraftverk”

(Miljöpartiet, 1991).

Miljöpartiet har även beskrivit inom kategorin handel att de regler som gäller för svenska varor ska gälla för importerade varor, såsom jordbruksvaror, vitvaror och kemikalier (Miljöpartiet, 1991). Moderaterna beskriver ingen politik i sina valmanifest som berör relationen mellan handel och miljöpåverkan (Moderaterna, 1985, 1988, 1991)

Moderaterna är också avvisande inom kategorin jordbruk där de inte beskriver någon politik i sina valmanifest kopplade till miljön. Miljöpartiet skriver däremot år 1988:

“Ge kraftigt stöd till biologiskt jordbruk bland annat genom arealbidrag i stället för skördebidrag”

(Miljöpartiet, 1988)

4.3 Manifesto Project resultat

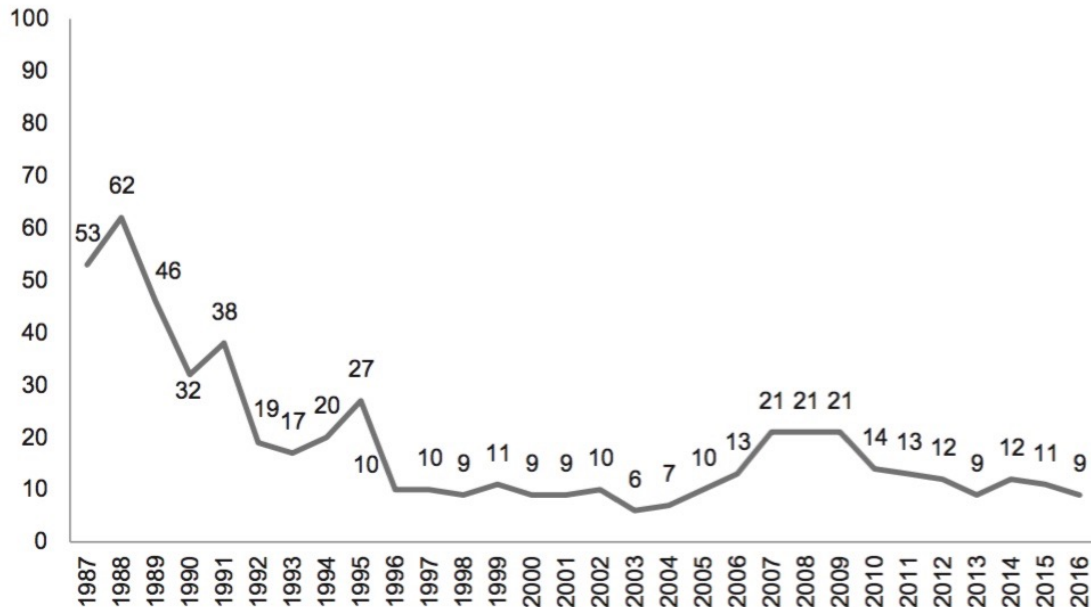
Miljöpartiet	per501 Environmental Protection	per401 Free Market Economy	Socialdemokraterna	per501 Environmental protection	per401 Free Market Economy	Moderaterna	per501 Environmental protection	per401 Free Market Economy
1985-09	Ingen data	Ingen data	1985-09	9,9	1,2	1985-09	4,8	21,2
1988-09	38	0	1988-09	15,9	0	1988-09	8,2	6
1991-09	37,9	0	1991-09	11,538	0	1991-09	3,646	7,813

Bild 5. Tabellerna visar resultatet från Manifesto Project. (Lehmann m. fl., 2017).

Bilden ovan visar att Miljöpartiet är det parti som har flest meningar inom variabeln “Environmental protection”. Moderaterna är de som har skrivit mest om “Free Market Economy” och minst om “Environmental protection”. Socialdemokraterna skriver mer om miljön än om en fri marknadsekonomi. Resultaten visar att de partier som behandlar miljöfrågor skriver mindre om ekonomi och tvärtom för det parti som prioriterar en marknadsekonomi. (Lehmann m. fl., 2017).

4.4 Den folkliga opinionens utveckling

Figur 1 Miljö-, klimat- och energifrågans prioritering i den svenska opinionen 1987–2016 (procent)

Kommentar: Frågan lyder: *Vilken eller vilka frågor eller samhällsproblem tycker du är viktigast i Sverige idag? Ange högst tre frågor/samhällsproblem.* Frågan är öppen, vilket innebär att de svarande själva får skriva in vilka frågor/samhällsfrågor de upplever vara viktigast. Figuren visar andelen bland de svarande som anger miljö, klimat eller energi som ett av de viktigaste samhällsproblemen.

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1987–2016.

Bild 6. Grafen visar folk opinionen i miljöfrågor. Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1987-2016 i Harring m. fl., 2017, s. 507.

Bilden ovan visar miljöfrågans popularitet bland väljarna mellan 1987-2016. Grafen visar att den folkliga opinionen för miljöskydd var som högst 1988 och har sedan dess haft en sjunkande trend. Den var fortfarande mycket hög år 1991. Den höga opinionen beskrivs av Harring ha ett samband med Tjernobylnkatastrofen 1986 och stora säldöden 1988 (Harring, 2017, s. 507).

5. Diskussion

5.1 Slutdiskussion

Det huvudsakliga resultatet från vår studie är att under samtliga tre valår har mainstreampartierna inte blivit påverkade av Miljöpartiets miljöpolitik. Det beror på att majoriteten av valmanifesten innehållit den avvisande strategin. Vi finner det dock problematiskt att endast dra en sådan slutsats. Detta för att mainstreampartierna blir automatiskt avvisande då Miljöpartiet har betydligt längre avsnitt om miljöpolitik i sitt idéprogram 1982-1988 som vi har baserat många kategorier utifrån. Det medför att vi vill fokusera vår analys på hur ackommoderande och fientliga mainstreampartierna var. Det testas även vår hypotes om att Moderaterna skulle vara fientliga och att Socialdemokraterna skulle vara ackommoderande.

Resultaten inom den ackommoderande och fientliga strategin visar att vår hypotes att Socialdemokraterna skulle vara ackommoderande och Moderaterna fientliga stämmer till viss del. Meguids teori att partier använder olika strategier för att direkt attackera sina huvudmotståndare snarare än nischepartiet, samt Wen med fl. och Harrings forskning om att det finns en höger-vänsterdimension som påverkar partiernas syn på miljöfrågor (Harring, 2016) (Wen m. fl., 2016) (Meguid, 2005, s. 350) baserades hypotesen på. Att det finns en sådan spänning mellan den fria marknaden som Moderaterna representerar och miljöskydd bekräftas även av resultaten från Manifesto Project. Datan de har uppmätt är att Moderaterna har många meningar inom variabeln "free market economy" och färre meningar inom variabeln "environmental protection". Socialdemokraterna nämner endast "free market economy" 1985, men har i alla valmanifest med variabel "environmental protection". Miljöpartiet skriver endast om miljön och inget om variabeln "free market economy". Siffrorna bekräftar att höga siffror inom variabeln "free market economy" inte samvarierar med höga siffror inom kategorin "environmental protection". Moderaternas fientlighet bekräftar alltså Wen med fl., Harrings och Meguids teori, men inte i den omfattning som vår hypotes förutsåg. Moderaternas fientlighet går till exempel att utläsa i deras kodschema inom kategorin ekonomiskt system både år 1988 och år 1991. Dock betonar vi återigen att hypotesen endast stämmer till viss del eftersom Moderaterna också varit ackommoderande,

vilket vi inte hade förutspått. Särskilt år 1988 då deras ackommoderande strategi på 17% var större än deras fientliga strategi på 11%.

Vad det gäller Socialdemokraterna så uppvisade de alltid en ackommoderande strategi mot Miljöpartiet och aldrig en fientlig strategi. De hade dessutom alltid högre procentsats i sin ackommoderande strategi än Moderaterna. Det bekräftar vår hypotes.

I vår frågeställning hade vi den alternativa förklaringen att det ökade stödet för miljöskydd i den folkliga opinionen skulle ha påverkat Moderaternas och Socialdemokraternas miljöpolitik snarare än att Miljöpartiet uppkom. Dessvärre finns ingen undersökning för 1985 om den folkliga opinionens miljösyn. Denna bristande data är en begränsning för vår slutsats. Men datan från 1988 och 1991 visar att folkopinionen aldrig varit så positivt inställd till ökat miljöskydd varken under tidigare eller senare år. Därför går det att argumentera för att Moderaternas och Socialdemokraternas ackommoderande strategi år 1988 är hög på grund av den folkliga opinionen, då väljare ansåg att det var en viktig fråga. På samma sätt går det att argumentera för att anledningen till att Moderaternas fientliga strategi ökade 1991, var på grund av att den folkliga opinionen gått ner för miljöfrågor. Denna data stödjer inte Meguids teori att mainstreampartiernas miljöpolitik är anpassad efter ett nischeparti.

På grund av dessa resultat kan vi inte säkerställa ifall Miljöpartiet har påverkat mainstreampartiernas miljöpolitik via Meguids strategier, eller om det är den folkliga opinionen som har påverkat deras miljöpolitik. På grund av att vår studie har en tidsbegränsning anser vi att det är för hårddraget att avfärda Meguids teori. Tittar vi på data om den folkliga opinionen fram till 2016 (bild nr. 6) fortsätter stödet för miljöfrågor att sjunka trots att Miljöpartiet fortsätter vara representerade i Sveriges Riksdag och mainstreampartierna driver miljöpolitiska frågor. Även om den folkliga opinionen har påverkat mainstreampartierna att driva mer miljöpolitik kan Meguids teori förklara vilken typ av miljöpolitik som olika mainstreampartier bedriver för att attackera andra partier.

5.2 Möjligheter till generalisering

Att göra strategiska urval ökar möjligheterna att generalisera (Esaiasson, 2012, s. 159). Vi valde tre valår som vi ansåg var ogynnsamma fall för Meguids teori med en hypotes att hennes teori skulle stämma, för att öka möjligheterna till generalisering. Vår studies resultat

har visat att Meguids teori endast delvis stämmer. En hårddragen generalisering och slutsats kan därför bli att Meguids teori inte stämmer. Men ett sådant antagande anser vi är för drastisk på grund utav metoden och avgränsningarna som vi har gjort i vår studie. Den kvalitativa analysen är tolkningsbaserad vilket begränsar att andra forskare skulle få exakt samma resultat som oss (Denscombe, 2014, s. 101), och den generella uppfattningen är att generalisering begränsas när endast några enstaka fall används (Esaiasson, 2012, s. 158). Avgränsningen till endast tre valår begränsar därför möjligheterna att skapa generaliserande resultat för Meguids teori. Avgränsningen i data från valåren som använts begränsar också generaliseringen då vi endast kodat miljöpolitiken hos partierna. Vi har inte undersökt huruvida mainstreampartierna var avvisande, ackommoderande eller fientliga mot andra politikområden hos Miljöpartiet, vilket kan ha påverkat deras framgång.

5.3 Vidare forskning

Vi anser att det har varit en begränsning att endast studerat miljöpolitiken i valmanifesten. För vidare forskning anser vi att hela valmanifest bör studeras och under längre tidsperioder. Ytterligare går det att tillägga motioner, propositioner och mediamaterial för att få en djupare förståelse för vilka strategier som partier använder sig utav.

Referenslista

Böcker

Denscombe, M. (2014). *“Forskningshandboken, För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna”*. 3:e upplagan, Lund, Studentlitteratur.

Graneheim, U.H & Lundman, B. (2012). Kvalitativ innehållsanalys. I Granskär, M & Höglund-Nielsen, B. (red.) (2012). *“Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso-och sjukvård”*. 2:a upplagan, Lund, Studentlitteratur.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. (2012). *”Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad”* 4:e upplagan, Stockholm, Norstedts Juridik AB.

Harring, Niklas (2016). *Ideologi och ekologisk modernisering*. I Bergström, Annika och Harring, Niklas (red), *Hållbarhetens Horisont: Samhälle, opinion och medier i Västsverige* (s. 25-35). Göteborg, SOM-institutet.

Harring, N., Lundholm, C. & Torbjörnsson, T. (2017). *Högre utbildning och miljöattityder i U. Andersson, J. Ohlsson, H. Oscarsson & M. Oskarson (red) Larmar och gör sig till: SOM-undersökningen 2016*. Göteborgs universitet, SOM-institutet.

Holmberg, S. Oscarsson, H. (2004). *“Väljare Svenskt väljarbeteende under 50 år”*. 1:a upplagan, Stockholm, Norstedts Juridik AB.

Meguid, B. M. (2009). *“Party Competition between Unequals: Strategies and Electoral Fortunes in Western Europe”*. Cambridge, Cambridge University Press.

Artiklar

Golder, M. (2003). “Explaining Variation in the Success of Extreme Right Parties in Western Europe” *Comparative Political Studies*. Vol 36, Issue 4, pp. 432-66. Tillgänglig: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0010414003251176> Hämtad: 2018-05-13

Hooghe, L. Marks, G. & Wilson, J. C. (2002). "Does Left/Right Structure Party Positions on European Integration" *Comparative Political Studies*. Vol 35, Issue 8, pp. 965 - 989. Tillgänglig: <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/001041402236310> Hämtad: 2018-04-13

Edwards, J. & Edwards, E. E.. (2012). "Struggle over Dimensionality Party Competition in Western and Eastern Europe" *East European Politics and Societies*. Vol 26, Issue 1, pp. 56-74. Tillgänglig: <http://dx.doi.org/10.1177/0888325410387635> Hämtad: 2018-05-03

Liao, Y. (2018). "Toward a Pragmatic Model of Public Responsiveness: Implications for Enhancing Public Administrators' Responsiveness to Citizen Demand". *International Journal of Public Administration*, Vol 41, Issue 2, pp. 159-169. Tillgänglig: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01900692.2016.1256305> Hämtad: 2018-04-03

Meguid, B. M. (2005). "Competition between Unequals: The Role of Mainstream Party Strategy and niche Party Success" *American Political Science Review* Vol 99, Issue 3, pp. 347-359. Tillgänglig: <https://doi.org/10.1017/S0003055405051701> Hämtad: 2018-03-25

van de Wardt, M. (2015). "Desperate Needs, Desperate Deeds: Why Mainstream Parties Respond to the Issues of niche Parties, West European Politics", Vol 38, Issue 1, pp. 93-122, Tillgänglig: <https://doi.org/10.1080/01402382.2014.945247> Hämtad: 2018-04-15

Wen, J., Hao, Y., Feng, G., & Chang, C. (2016). "Does Government Ideology Influence Environmental Performance Evidenced Based on a New Data Set". *Economic Systems*. Vol 40, Issue 2, pp. 232-46. Tillgänglig: <http://www.sciencedirect.com/science/journal/09393625> Hämtad: 2018-05-04

Elektroniska källor

Miljöpartiet de gröna (1982-1988) *Miljöpartiets idéprogram 1982; reviderat 1985, 1987, 1988* [elektronisk] Tillgänglig: <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/mp/program/1988> Hämtad: 2018-04-10

Miljöpartiet de gröna (1988) *Miljöpartiet de gröna, Valmanifestet* [elektronisk]

Tillgänglighet: <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/mp/manifesto/1988> Hämtad: 2018-04-10

Miljöpartiet de grönas (1991) *Miljöpartiet de grönas: Valmanifest 91* [elektronisk]

Tillgänglig: <http://snd.gu.se/sv/vivill/party/mp/manifesto/1991> Hämtad: 2018-04-10

Moderaterna (1985) *Valmanifest 1985 Framtid i frihet* [elektronisk] Tillgänglig:

<https://snd.gu.se/sv/vivill/party/m/manifesto/1985> Hämtad: 2018-04-10

Moderaterna (1988) *Valmanifest 1988 Framtidens idéer 20 punkter för ett bättre Sverige*

[elektronisk] Tillgänglig: <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/m/manifesto/1988> Hämtad:

2018-04-10

Moderaterna (1991) *Framtidens idéer det bästa för Sverige. Valmanifest 1991* [elektronisk]

Tillgänglig: <http://snd.gu.se/sv/vivill/party/m/manifesto/1991> Hämtad: 2018-04-10

Socialdemokraterna (1985) *Valmanifest antaget av socialdemokratiska partistyrelsen den 9 augusti 1985 EN INBJUDAN TILL ALLA VÄLJARE* [elektronisk]

Tillgänglig: <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/manifesto/1985> Hämtad: 2018-04-10

Socialdemokraterna (1988) *Sverige 1988 Valmanifest* [elektronisk]

Tillgänglig: <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/manifesto/1988> Hämtad: 2018-04-10

Socialdemokraterna (1991) *Till väljarna i höstens val valet gäller rättvisan* [elektronisk]

Tillgänglig: <http://snd.gu.se/sv/vivill/party/s/manifesto/1991> Hämtad: 2018-04-10

Statistiska Centralbyrån (SCB) (1982). *Allmänna valen 1982 del 1 Riksdagsvalen den 19 september 1982* [elektronisk]. Tillgänglig:

[https://www.scb.se/H/SOS%201911-/Valstatistiken/Allmänna%20valen%20\(SOS\)%201970-1998/Valstatistik-Allmänna-valen-1982-Del-1-Riksdagsvalet.pdf](https://www.scb.se/H/SOS%201911-/Valstatistiken/Allmänna%20valen%20(SOS)%201970-1998/Valstatistik-Allmänna-valen-1982-Del-1-Riksdagsvalet.pdf) Hämtad: 2018-05-14

Svensk Nationell Datatjänst (2010). *Miljöpartiet de gröna* [elektronisk].

Tillgänglig: <https://snd.gu.se/sv/vivill/party/mp> Hämtad: 2018-05-15

Studentuppsats

Blomdhal, K. (2010). “Hållbar utveckling och ekologisk modernisering i partipolitiken – En jämförande studie av Socialdemokraternas och Moderaternas miljöpolicy”. (Masteruppsats). Stockholm: Institutionen för livsvetenskaper. Södertörns Högskola.

Tillgänglig: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:sh:diva-7855> Hämtad: 2018-04-03

Olsander I., (2016) “Åtta nyanser av rosa? Riksdagspartiernas anpassning efter Feministiskt Initiativ efter Europavalet 2014”. Dalarna. Högskolan Dalarna. Tillgänglig: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:du-21235> Hämtad: 2018-04-15

Databaser

Lehmann, P. Lewandowski, J. Matthieß, T. Merz, N., Regel, S. & Werner, A. (2017). Manifesto Corpus. Version: 2017-2. Berlin: WZB Berlin Social Science Center.